جوانان و تحفظ محیط زیست

به اهتمام : گروپ های جوانان مجمع زنان افغان

فهرست

مقد مه :

وقوع تحولا ت اخیر د ر سطع جها ن و کشو ر ما ، ظهو ر با رقه های امید انکشا ف و تو سعه جا معه ء ا فغا نی درخشید. ولی چالش ها،نیروها ی با ز دارنده (داخلی و بیرونی) ومقا ومت نیرو های فرصت طلب و محا فظه کا ر د ر تما م عر صه ها ما نع ایجا د نها د های د مو کرا تیک و مدنی شده است . نسل جوان کشور د ر پر تو کسب تجا رب از تحو لات دو دهه و اندی (با پردا ختن قیمت گزاف) وتماس با فر هنگها و یا فته های دوره « جلا و طنی» و فراغت از اختنا ق مستولی د ر کشور بادید وسیع ، اند یشه های پیشرو و عصر را پذ یرا میشو ند و د ر جستجو ی روزنه بیرو ن رفت از تنگنای مغاک از خود بیگا نگی اند و بسوی خود آگا هی و آزادگی ره میپو یند .

د رآوان جنگ دو دهه تو جه به محیط زیست - با و جو د اینکه فضای سبز و بویژه جنگلات کشور پیش چشم ما به یغما برده می شد و همچنا ن د رزیر ضربا ت خشکسا لی قها ر طبعیت قرار داشت - بسیا ر کم رنگ حتی به نیست با ید محسو ب گرد د . افغانستا ن د ر سا ل ۲۰۰۵ بو د که تو انست قا نو ن محیط زیست خو د را به تصو یب رسا ند. و«اداره حفا ظت از محیط زیست » را در تشکیلا ت حکومت شا مل سا زد .

محیط زیست (فضا ی سبز ، آب ، خا ک ،هوا) د رمعرض خطرات جدی و جبران نا پذ یر ی قرار دار د. اگر از جا نب مسؤ لین و هموطنان د رین باره تو جه جدی و مستمر صورت نگیرد ویا به

قول معروف « علا ج واقعه قبل از و قوع » نشو د بیم آن میرود که اکثر مساعدت ها ی زیستی از بین برودو یا قسما"غیر قابل استفا ده گرد د. از جمله ذ رایع که با ید بدانو سیله د ر برابر خطرات محیط زیست به مبا زره ومقا بله پرداخت یکی هم بلند برد ن سطع آگاهی مر دم از عوا قب خطرنا ک و مر گبا ر خرابی محیط زیست است .

د فتر مجمع ز نا ن افغا ن (AWN) و HBFبا د رک این ضرو رت به وسا طت گروپ جوا نا ن به تد وین کتا ب (جوا نا ن و تحفظ محیط زیست) پر داخت . تاریخ: سرطان ۱۳۸٦

تآثیر محیط زیست بر انسان:

محیط زیست عبارت ازچهاراطرافی است که درآن زندگی میکنیم . تمام موجودات زنده بخاطر بقاء خود ناگزیر اند ازطبعیت وبویژه از موجودات زنده ء طبیعی استفاده نمایند.

ودگرگونی موناددرطبعیت تغیراتی را باعث میشود که ضمن تولید مواد مفید (غذایی) مقداری مواد مضره را نیز تولید مینمایند .انسان در آغاز زندگی – بدون توجه به نتایج بعدی منابع طبیعی – آنچه موجود بود صرف مینمود . که خود بخودی « دوران انتقالی » طبیعی را طی میکرد ومواد مضره را تولید نمی نمود که با تجزیه مواد دوباره به عنصر اصلی بازمی گشت . ولی با پیشرفت وتطور زندگی انسان (ایجاد صنایع بزرگ تولیدی ، تولید مواد شیمیایی ، استفاده سوخت از مواد فوسیلی) باعث بوجود آمدن ضایعات ومواد لا یتجزی شده ومحیط زیست انسان را ملوث وآلوده نموده است که درنتیجه زمینه ساز تولید وانتشار اجسام مضر مکروبی (باکتریاها ، ویروس ها وفنگس ها) شده که هر کدام به نوبهء خود باعث امراض مختلف برای انسان ها وحیوانا ت میشوند . این امراض از طرق وذرایع گوناگون انتشار میبا بند . در محیطی که ما زندگی میکنیم ملیون ها اجسام حیه وغیر حیه وجود دارد که بسیاری از آنها مفید وبرخی از آنها مضر میباشند . خطر همیشه وجود دارد ولی این خطرات همیشه متوجه نقاط آسیب پذ یر میباشند .

برای اینکه از خطر وگزند این مضرات در امان باشیم باید به بهداشت وحفظ الصحهء محیطی توجه بیشتری معطوف نمایيم در غیرآن با یک جامعهء مریض مواجه خواهیم بود . بدیهی است که انکشاف یک کشور کار اشخاص علیل وبیمار نخوا هد بود .

تراکم نفوس در شهرها ومتنا سب باآن ازدیاد زباله ها وکثافات به آلودگی محیط زیست شهرها افزوده است وشیوع امراض گوناگون ناشی از این وضعیت ، مردم فقیر وبی بضاعت را که دراماکن پرتجمع وغیرصحی زندگی دارند در معرض خطر جدی مواجه نموده است . هکذا کمبود آب آشامیدنی صحی سربارمشاکل آنها دراین زمینه است .

به ا ثر تغیرات نا خواسته ا قلیمی (خشکسا لی) تا ثیرات منفی دو دهه و اندی از جنگ سطع پا یین آ گا هی مر دم و استفا ده بی رو یه از جنگلات وچراگاهها، محیط سبز صدمات جبران نا پذ یری دیده است . به اثر بی توجهی مقا مات ذ یصلاح متا سفانه این روند زیا نبار در حال تو سعه است.

تا ثیرات منفی رو ید اد ها ی فو ق بسیا ر واضح و روشن است .و زند ه گی کتله های عظمیی از همو طنا ن ما رابه مخا طره می اندازد. ادو کسی و حما یت از کسا نی که زند ه گی آ نها به مخا طرات جدی مو اجه است امریست درخور فهم وبی مبالاتی در این مو رد مخا طرات احتما لی را به واقعیت ملمو س مبد ل خو اهد نمود این حالت ما را بر آن وامیدارد تا از ا شخا ص مصد وم و آ نا نی که زیان و صد ما ت ا حتما لی متو جه آنهاست حما یت نما ییم.

گروپها ی جو ا نا ن مجمع زنا ن افغان که در راستا ی تشر یک مساعی با ز نا نی که د ر پر وسه مشا رکت سیا سی با یستی ترغیب و تشو یق شو ند و خو د آ نها نیز در حد امکا ن در این پروسه شرکت دارند. خطراتی را که متوجه محیط زیست است جدی تلقی نموده وحمایت از کسانی را که در معرض خطر قرار دارند رسالت خویش میشمارند

بر خی از ا صطلا حا ت علمی

- ایکو لو ژی : علم مطا لعه زند گی حجرات و محیط زیست.
- اوزون: قشر یا طبقه اوزون یک طبقه محا فظوی است که از شعا ع تخر یب کنند ه آفتاب بروی ز مین جلو گیر ی میکند .
- سیستم : یک گروپ متشکل از اعضا ی متعد د و مختلف که به شکل مغلق همراه یکد یگر عمل کنند بنا م سیستم یا د میشود.
- بایو سفیر: عبارت از آن طبقه ای است که ١٤ کیلو متر در زیر بحر از سطع اتمو سفیر قرار دا شته ودرین لا یه ا کسجن مو جو د بوده و اجسا م حیه در آن زندگی میکند.
- فو تو سنتیز : یک عملیه تهیهء غذای نبا تا ت است که د ر موجودیت کلورو فیل آ فتاب، نبا ت کاربن دای اکساید، آب و مواد معدنی رابه مواد غذایی مبدل میکند .

محیط زیست یعنی چه ؟

تعر یف محیط ز یست:

محیط زیست عبارت ازهمه اجزاء ویایکی ازاجزای ذیل می باشد :

*منا بع طبیعی

* انفعالات دربین اجزای منابع طبیعی وفی مابین اجزای مذکورو انسان.

* او صا ف فز یکی ذاتی طبیعی و کلتوری و یا حا لا تی که با لا ی صحت و بهبود ا نسا نها ا ثر گذار میبا شد .

محیط ز یست عبا رت از آ ن محلی است که حیو انات و موجودات زند ه (بزرگ وکو چک) در آن زیست می نما یند و یا تمام ا شیا یکه د ر طبعیت مشا هده میکنید د ر مقو له محیط زیست می آید . ما نند (آ ب ،خا ک ،نبا تا ت ،هوا و مو جودات ذره بینی) ویا محیط زیست عبا رت از مجمو عه ء شرا یط ا جتما عی فز یکی و فرهنگی که زند گی فرد و یا جا معه ای از آن متا ثر میگر دد بنام محیط ز یست یا د میشود .

محیط زیست شا مل ا جزای ذ یل میبا شد :

۱- مو جو دات زنده (حیوانا ت، نبا تا ت و ا جسا م ذ ره بینی)

۲-مو جودات غیر ز نده(آب ،هوا ،خا ک و آ فتا ب)

آ یا مو جو دات حیه بدون مو جودات غیر حیه میتو انند به زندگی خود ادامه د هند؟

ا ین یک حقیقت مسلم است که بد ون مو جو دات غیرزنده، زنده جان ها نمیتوا نند به حیات خود ادامه د هند . مثلا: اگرآب نبا شد هیچ زنده جا نی نمیتواند به زند ه گی خود ادامه د هد بناء آب یک عنصر اساسی زند گی است. بد ون آب در ختان ونباتات سبز، نمیتوانند زنده بمانند وآشکار است که بدون نباتات و درختان انسان نیز زندگی خود را از دست میدهد.

در ختا ن و نباتات اکسجن را به هوا متصاعد مینماید. درصورت عدم موجودیت آنها ما به قلت اکسیجن مواجه میشویم و زندگی امکان ناپذیر میشود. روی همین ملحوظات است که آب را «منبع حیات» نامیده اند.

- ا گر خاک نباشد نباتات رشد و نمو نمیتوانند. معلوم است که اگر نباتات نباشد حیوانات نیز نمیتوانند زند ه بمانند. زیرا که اگر عدهء از حیوانات و نباتات معدوم گردد زنده ماندن انسان هم محال است .

- ا گر هوا نباشد انسان ها حیوانات و نباتات نمیتوانند زندگی خود ادامه دهند. بطور مثال اگر کاربن دای اکساید نباشد نباتات نمیتوانند مواد غذایی خود راتهیه نمایند و اگر اکسجن نبا شد....

- موجودات غیر حیه در محیط زیست انسان بسیار موثر است و بدون موجو دات غیر حیه زندگی انسان ها نباتات و حیو انات امکان پذیر نخواهد بود.

تا ثیرات مو جو دات زنده بر ز ند گی همد یگر :

حیو ا نا ت و انسا ن ها :

ا گر حیوا نا ت نبو د ند ز ند گی بر انسا ن مشکل و دشوار می شد. زیرا بر خی از مواد ضروری انسان از حیوانات بدست می آید ومیتوان گفت که دریک مرحله زندگی انسان، حیوانات غذای حاضر و آما ده انسان بود یعنی قبل از کشف آتش....

مکروب ها و حیوا نا ت:

یک عده از مکروب ها برای حیوانات خیلی مفید و مو ثر اند. مثلا : یک تعداد میکروب ها در زیر خاک بسرمیبرند و تجزیه برخی از مواد عامل تولید غذا برای نباتا ت میگر دند یعنی باتجزیه و تغیر عناصری در زیر خاک به تقویه نبات زمینه را مساعد میسازد در غیرآن عناصر زیر خا ک به حال خو د باقی مانده و نبا ت نمیتواند از آن استفاده نماید . با کتر یا ها - دربد ن انسان - به دوبخش تقسیم میشود: مفید و مضر.

عو ا مل تخر یب محیط زیست :

همه میدا نند که پد ید ه « محیط ز یست » در ا فغانستا ن - در ا ین او ا خر- بر سر زبا نها ا فتا ده و ذهن همو طنا ن را بخود مشغو ل دا شته است . ولی در کشو ر ها ی پیشرفته سا لها ست که مردم در جوا ر سا یر فعا لیت ها ی ا جتما عی به محیط ز یست خود نیز متوجه بو ده اند.

با ظهو ر عصر جد ید و همز ما ن با آ ن ا یجا د صنا یع مدرن تجمع در شهر ها و یا به عبارت د یگر متنا سب به نیا ز گردش سر ما یه ، شهر ها ی بز رگ و پر جمعیت عرض وجود نمود . از آنجا که تا ثیرات منفی صنا یع و تو لیدات و بو یژه سو خت فو سیلی و ترا کم نفو س و ضا یعا ت مو اد ا ضا فی تخر یب محیط زیست آ نی و مشهو د نبو ده بلکه نامریی طو لا نی و پو شید ه بود. انسان ها زمانی متو جه تا ثیرات ز یا نبا ر و عوا قب هول انگیز آن

شدند که محیط زیست انسان صدمات جبران ناپذیر را دیده بود و میدیدند که همه چیز خود را از دست میدهند. و اگر دیر بجنبند احتمال فاجعه «قابل زیست نبودن» دنیا راپیشرو خواهند داشت و فرصت ها و سایل و راههای نجات آنرا نیز از دست خواهند داد.

انسان امروزی به این درک و فهم رسیده است که باید «علاج واقعه قبل از وقوع» صورت گیرد واز خطراتی که متوجه محیط زیست است جلو گیری شود.

دو عامل اساسی و عمده باعث تخریب محیط زیست میگردد:

۱-تخریبات فزیکی که بنابر عوامل طبیعی بوجودمی آید.

۲- تخریبات فزیکی که دخالت انسان عامل آن است.

تخر یبا ت فز یکی که بنا بر عوا مل طبیعی بو جو د می آید عبارتندان: با ران ، ژ اله ،برف و حرکات ر یگ ها که و ظیفه سو هـا ن کـاری را دارد. زلز له طو فا ن ها ی شد ید وآ تش فشانها.

تخریبات فز یکی که تو سط ا نسا نها بو جود می آ ید:

۱- قطع بی ر حما نه و غیر علمی جنگلا ت.

۲- عد م مو جو د یت منجمنت سا لم محیط زیست د ر را بط به جلوگیری از نا بو دی حیوانا ت و پر ند ه ها ی وحشی .

۳-عدم منا طق حفظ شد ه محیط زیست.

٤- عدم ز رع و کشت نبا تا ت به شکل علمی در منا طق کشور.

٥- بد ون در نظر دا شت کیفیت خا ک و حا صل ز مین و فر سا یش خا ک که بلا خره با عث تخریب محیط ز یست میگردد.

۶- از بین بر د ن طبقه اوزون و استفا ده بی حد از منا بع طبیعی واستعما ل سلا ح ها ی اتمی و آ نعده و سا یلی که ما فوق سرعت می با شد.

۷- استفا ده بی حد از آ بها ی زیر زمینی و چا ههای عمیق .

از بین برد ن آ بها ی استا ده و جهیل به خا طر منافع شخصی و شکا ر ز یا د ما هیا ن و غیره

۸- حیوا نا ت که در آ ب زندگی میکنند .

۹- عد م تنظیم و استفا ده از آ بهای جا ری.

۱۰- عد م استفا د ه ا نر ژی غیر فو سیلی .

به ار تبا ط این پر ا بلم د ر سطع کشور ا قداما ت ذ یل با ید صورت گیرد:

الف- د ر بخش مبا رز ه علیه عو ا مل فز یکی که از طبعیت منشا می گیر ند :

۱- با ران : حفظ و نگهدا شت و پوشش اراضی کو هی دشت ها و فارم های مز ر عه

۲-ژا له : پو شش ز مین بخا طر از بین رفتن و چپه شد ن نبا تا ت و جلو گیری از تخر یب از اثر ژا له.

۳- برف : ایجا د مو انع به منظو ر جلو گیری از خطرات احتما لی برف به هر وسیله ممکن .

٤- ا یجا د با د شکن ها ی ریگی د ر مقا بل آن عده از ریگ ها ی که بو ا سط با د حر کت میکند و وظیفه سو ها ن کاری را دارد ، با ایجاد کمر بند سبز.

ب: دربخش مبا رزه علیه عوا ملی که بد ست خود انسا ن باعث مخاطرات میگردد:

پرا بلم های محیط زیست در افغا نستا ن :

۱- قطع بیرحما نه و غیر علمی جنگلا ت .
۲- از بین بر دن کشتزار ها.
۳- عدم آ گا هی مر د م از محیط زیست .
٤-استفا ده ا عظمی از منا بع طبیعی .
٥-شکا ر غیر قا نو نی حیوا نا ت وحشی و طیور تا سر حد از بین رفتن آن .
٦-از بین بر د ن هوا، خا ک و آب با لا ثر محیط غیر سا لم
۷-پائین بودن سطح حفظ ا لصحه محیطی .
۸- پا ئین بو دن سطع تحصیل د ر ا فغا نستان .
۹-ادا مه تخر یب و فر سا یش خا ک .
۱۰-موجو د یت تر ا کم عراده جا ت .
۱۱-شهر سازی خود سرا نه بد و ن د ر نظر دا شت مسایل زیست محیطی .
۱۲-از بین بر دن ز مین ها ی زرا عتی .
۱۳- خرابی را هها ی مواصلا تی .
۱٤-خشک کرد منا بع آب .
۱٥-خشکسا لی ها ی متواتر .

۱٦استعما ل سلا ح کشند ه و جنگ ها متو اتر د ر وطن.

۱۷-عد م ز مینه برای فعا لیت جو انا ن

۱۸-پا ئین آ ورد ن منا بع اقتصا دی مرد م بنا بر عدم شرایط مساعد.

۱۹-فقدان تبلیغ و تر و یج در را بطه به محیط ز یست

۲۰-عد م منا طق حفظ شد ه محیط زیست .

اهمیت توجه به تحفظ محیط زیست د راوضاع کنونی افغانستا ن:

د ر این او ضاع و شرایط د شوار که افغا نستا ن پروسه بازسازی را عمل مینما ید و درعین حا ل د روضعیت جنگ بسر میبرد و مشکلا ت ومسا یل جد ی ایکه زا ئید ه آ نست نیز باخود حمل میکند ، خواست حفا ظت محیط زیست نا ممکن و قبل از وقت جلوه میکند. ولی اگربه کنه موضوع تو جه شود آ نقد رها مو ضوع بی ربط هم نیست که به سادگی ازنظرفروگذاشته شود وبدون التفا ت ازجوار آن عبور شود.

افغا نستا ن کشوریست فقیر اما دا رای منا بع و ذخایر دست نخورده‌ءسرشا ر(رو زمینی و زیر زمینی) که متاسفا نه ا فغا نستان تا اکنون نتوا نسته از این منا بع استفا ده نما ید و اگر بخش کوچکی

ازاین منا بع (نفت ، گا ز و ذغا ل سنگ)استفا ده شده به اثر تحمیلا ت شرایط غیر عادلا نه ، افغا نستا ن بهره قا بل ملا حظه ای نبرده است.قسما استفا ده از منا بع طبیعی بصورت غیرعلمی و نادرست بوده ضمن اینکه سوددلخواه از آن بد ست نیا مده زیا نها ی جبران نا پذ یری را به ذ خا یر وا قتصا د کشور وارد نمو ده و خسا رات اسف با ری را متو جه محیط زیست نموده است.

در برخی از منا طق کشور کوهها را د رختا ن (بلوط، نشتروارچه ...) پوشانده است که د ر دوران جنگ هم از طرف خود هموطنا ن ما و هم از طرف پاکستان این جنگلات با قطع در ختان آن مورد تا را ج سرسام آورقرار گر فته و تقر یبا ۵۰ فیصد جنگلا ت (پکتیا ، نو رستا ن وکنر ...)از بین رفته و به یغما برده شده است . این عمل محیط زیست ما را با خطر جدی روبرو نمو ده است . طیور و حیوانا ت وحشی و حیوا نا ت آ بزی به اثر بمبا ران صدما ت بی حد و حصری دیده اند.

- استعما ل سلا حها ی مد هش وکشنده ، کشزار ها قری و قصبا ت را تخر یب و محیط زیست را ضربه زده است

- گاز باروت که شامل (کا ربن دای اکسا ید و سلفر) میباشد با عث ملو ث شد ن هوا، آب ،زمین و بویژه زمین ها ی زراعتی شده است.

- کشت ما ین در سا حه زمین های زراعتی ما نع کشت و زرع دوباره این زمین ها شده و زمین های مستعد کشاورزی را به زمین ها ی بایر ولم یزرع تبد یل نمو ده که بنو به خود بر محیط زیست ما تاثیر مخرب دارد.

به اثر عو ا مل متعد دی همو طنا ن ما از دها ت به شهر ها رو آورده اند و مها جرین نیز اسکان در شهر را ضروری پنداشته با عث تراکم نفو س در شهر ها شده و معضلا ت جدی را به محیط زیست بو جود آورده است .

ـ اعما رخا نه ها ی خو د سر بد ون در نظر دا شت (ماستر پلان شهر) تا ثیرات نا مطلوب را برزند گی شهر گذا شته است (نا دیده گرفتن فضای سبز، تبد یل سا حا ت زراعتی به منا طق مسکونی ، تجمع زبا له ها و کثا فا ت و فقدان انتظاما ت لا زم)پد ید ه ها ی است که محیط زیست را نامطلوب سا خته و اثرا ت نا گواری را بر زند گی و بویژه شهر وندان گذا شته است .

ـ قطع بیر حما نه در ختا ن (هم در گذشته وهم د راو ضاع کنونی)شهرهای کشور ما به شهر های منا طق صحرایی شبا هت بهم میر سا ند.

حفا ظت از محیط زیست :

۱- در بخش تعلیم و تر بیه :

* جهت آ گا هی اشخاص مسلکی د ر بخش محیط زیست ایجا ب میکند تا ما نند مضمون صحت عا مه مضمو ن محیط زیست د ر نصاب تعلیمی و پرو گرام درسی فاکولته انجینر ی، زراعت، طب ، فارمسی و وتر نری شا مل گردد و نیز در پرو گرام در سی دوره ثانوی این مضمون گنجانیده شود .

* بلند بردن سطع آ گا هی مر دم از اصول و مقررات محیط زیست با شیوه های مو ثر از تبلیغ،برگزاری کنفرانس ها (درسطع ملی وبین

الملی) نشر جراید ، کتب ، رادیو، تلویزیون و پروگرام ها ی کمپیو تر و غیره

۲-اداره :

* برای اداره و ارز یا بی مو سسا ت ، ادارات و د ستگاه های ساختمانی و تو لیدی جهت کنترول محیط زیست باید یک اداره قوی به سطح وزارت د ر چو کا ت د و لت ایجا د گردد واز جا نب اداره مذکور یک سلسله اصول و مقررات حفظ محیط زیست با ید و ضع گردد.

* همین اکنون کما کا ن قطع نمو د ن جنگلا ت د ر ختا ن طبعیی جریان دارد جنگل های کوه های پکتیا ، پکتیکا ، کنر و نور ستان جریان دارد . چنا نچه تذ کر رفت نیمی از این جنگلا ت - در جر یان جنگ - نا بو د شده است . این عمل باعث بر هنه شد ن کو ه ها شده و سبب سرا زیر شدن سیلا ب ها ی ویر انگر میگردد. که در نتیجه اثرات ناگواری را بر آب و هوا و محیط بجا گذا شته است.

نه تنها کوه ها بلکه د ر ختان د و طرف جا ده ها نیز قطع گر د یده و سبب بر هنه شد ن شاهراه ها و حتی شهر ها گر د یده است . تجارت چوب به شکل بین المللی و د سترسی سهل و آسا ن بدان باعث تشو یق مرد م به قطع این سر ما یه ملی گر د یده است . این تجارت د ر آغا ز به پا کستان خلا صه می شد ولی اکنون تجارت آن تا دوبی و آ مارات متحده عربی نیز امتداد یا فته است. در برخی از مناطق جنگلا ت فدای تجا رت دا خلی گر د ید ه مثلا جنگل کوه عاشقان در مر کز ولا یت کا پیسا ، د ر ختا ن د و طرف سرک کا بل -

چا ر یکا ر و نسا جی گلبها ر ـ محمـودراقی و در ختـا ن پسته زار بادغیس قطع و از بین برده شده است .

۳- در گذ شته در تشکیلات د ولت ریا ستی بنا م« جنگلداری » وجـود دا شت که تا ۱۳ سا ل قبل نیز فعـا لیت داشـت .ایـن اداره د ر د وره های قبل از جنگ فعا لیت مو ثر داشت از جنگلا ت حفاظـت مینمـود و در ازدیاد و تقو یه آن کا ر میگرد از ا شجا ر مثمر (مانند پسته زارها) جداً حفا ظت مینمود.

وضع کنونی ایجا ب می کند که این اداره بشکل قوی تر وباصلاحیت تر د و با ره فعا ل گرد د.

بهتر این است تا د ولـت د ر ایـن رابطـه اقـدا مـا ت جد ی نمایـد واز صدور چو ب جلو گیر ی شود و محـا فظـت جـنگلا ت راــ بـه حیـث ملکیت د ولتی ـ د و لت رسماً بعهده گیرد و جنگل با شی و محا فظین جنگلات را جهت حفا ظت از ین سر مایه ملی مقرر نما ید .

* با ید عواملی که مـر د م را بـه قطـع نمـو د ن جـنگلات تـر غیـب و مجبور میکند ـ از بین برد .

ـ نصب کلکتور ها ی آ فتا بی و استفا ده از شیوه ها ی که برای پـائین آ وردن قیمـــــت چـــو ب ممـــــد وا قـــــع شـــــود.

ـ در بخش سا ختما نی نیز از چوب استفا ده میشود ومقدار معتنا بهی از چـوب د ر ایـن بخـش بکـار بـر ده میـشود. سـقف وکلکـین هـای ساختمان ها بخـصوص د ر سـا ختمـان هـا ی ارزان قیمـت از چـوب استفا ده میشود .

اگر بجای چوب از فلز (آهن و المونیم) کا ر گر فته شود . و یا اینکه راه دیگر جستجو شود تا مصرف چوب در ساختما ن ها به حد اقل خود تنز یل یا بد از زنیفورس کانکر یت ا ستفا ده شود .

ـ د ر پا کستا ن بیشتر چو ب ا فغا نستا ن را به مصرف میر سا نند ودر بخش ها ی زیا د ساختمان از چوب استفا ده میشود و مردم آنجا تلقین شده اند که بهتر ین تعمیر آ نست که بیشتر ین چوب در آن کا ر گر فته شده با شد و اشخا ص با دا شتن چنین خا نه های مبا ها ت میکنند.

د ر حا لی که چوب نواقص و خطرات زیا دی را به دنبا ل دارد مثلا در حا دثه آ تش سوزی، سا ختما ن های که از چوب سا خته شده اند بیشتر در معر ض خطر قرار دارند. چوب زود فرسوده میشود واز بین میرود و نسبت به کانکر یت و آهن عمر کم دارد د ر پاک کاری چوب با مشکلا ت مو اجه میشویم و نمیتوانیم آ نرا با آب بشویم و تمیز کنیم زیرا که آب با عث کجی واما سید گی چوب میگردد د ر حا لیکه ا لمو نیم به سا د گی با آب شست وشو میشود. چوب بیشتر حشرات را د ر خود جا میدهد و از همه مهمتر اینکه چوب بصورت نا مرئی و پنهان فرسوده میشود و گا هی سبب سقوط نا گها نی سقف های ساختمان میگردد این واقعه در پاکستان به علت حشره بنام (واینه) که چوب را میخورد واقع میگردد . بهتر است به جای المونیم فلز دیگری مد نظر گر فته شود و زیرا که المو نیم از جمله ذ خا یر غیر قا بل تجد ید است.

* پروگرام نهالشانی با ید جدآ رویدست گر فته شود. ساحات کوهستانی، سیل رو ها، د و طرف جا ده ها ، جاهای خا لی سا حل دریا ها ، تپه ها و سا حات دیگر با ید نهآ لشا نی شوند.

* شکار ما هی ، پر ندگان و حیوانا ت وحشی از قبیل آهو، پلنگ، روباه ، کلنگ ، باز، مر غابی ، کبو تر صحرایی ، کبک ، گنجشک و غیره حر فه افرادی را تشکیل مید هد .

ما هی به شکل بیر حما نه با استعما ل و سا یل ا نفجا ری در دریا ها شکار میشود این و ضع به ایکو سیستم جدآ ضرر میر سا ند و باعث برهم خوردن تعا د ل مو جود در محیط زیست میگردد . باید طرق عملی و احسن در جهت جلو گیری آن جستجو و عملی گردد.

محیط وایکو سیستم

خا ک و آب بر جسته ترین عوامل ممد حیا ت و حیا ت و روند پیچیده مو جودات زند ه طبعیت می با شد .و طبعیت عبا رت از مجموعه منظم مخلو قا ت (ز ند ه و غیر زنده) است .

ـ مجموع مخلوقات به طبقا ت ذ یل گرو پ بندی میشود :

۱- اتموسفیر (طبقه هوا)

۲- لیتو سفیر (طبقه جوف زمین)

۳- هایدرو سفیر(طبقه آب)

٤- با یو سفیر (طبقه حیه)

ـ منظور از مخلوقا ت عبا رت از مو جودات زند ه وغیر زند ه بوده و اگر مخلوقا ت چهار طبقه و فوق الذ کر را به د قت نگا ه کنیم در

خواهیم یا فت که هیچ مو جود زنده ویا غیر زنده خارج از حیط ء گروپ های یا د شده وجود ندارد .

ـ طبعیت در مجموع مشتمل بر مو جودات زنده و غیرزنده است .این موجو دات در بین خود از انسجا م و هما هنگی متعادل بر خوردارند

ـ پد یده انسجا م و هم آ هنگی ا جزای طبعیت را علمای محیط بنام سطوح مزج یا د کرده اند .طبعیت را میتوان سیستمی خوا ند که موازنه سطوح متشکله آن د رتوازن قرار دارد که درجه بیلا نس این سیستم در مقا بل مزاحمت ها ی خارجی استواری نداشته ، زما نیکه یک سطع این سیستم صدمه ببیند ، سطوح دیگر آن بلافاصله متاثر گردیده موازنه ایکو سیستم بر هم میخورد.

ـ حجم استفاده از استعداد های طبیعی زمین نباید مغا یر توازن آن صورت گیرد چو نکه ا ستفا ده نا جا یز و بیش از حد ضرورت ،انسجام و هم آهنگی سطوح را برهم زده وبه موازنه ایکو سیستم صدمه جبران نا پذ یر وارد و فساد را بر روی زمین بار می آورد.

ـ بعد از انقلا ب صنعتی انسا ن بدون آ گا هی از نتا یج کارش دست به فعا لیت ها ی زد که اسباب فسا د محیط را فراهم سا خت (متصاعد شد ن گا ز ها ی ز هر آ گین از فا بر یکه ها و صنا یع بزرگ ،اضرار زهر پا شی ،اشعه زروی کشند ه و اتم زروی) پیشرفت صنعت با عث ا یجا د کتا فا ت محیط زیست گردید وفاجعهء مرگبار رابرمحیط زیست بو جو د آورده و با عث کشتا رملیون ها انسان بی گنا ه گر دید اینست نتیجه سوء استفاده از طبعیت . (به نقل از کتاب نقش جنگلات در حفا ظت محیط زیست)

محیط چیست؟

محیط به پد یده ویا سیستمی ا طلا ق میشود که از مجموعه متوازن سطوح بیولوژیکی و فزیکی تشکیل گرد یده با شد .

سطوح محیط عبا رتند از سطح مو جودات زنده یعنی محیط بیولوژیکی و سطح مو جو دات غیر زنده یعنی محیط فزیکی .

سطح فز یکی محیط را بنا م Habitat یعنی جا ی بود و باش موجودات زنده همان محل مشخص یاد میکنند .

هما نطور که مو جودات د رطبعیت طبقه بندی شده اند د ر محیط نیز به عین گرو هها تقسیم بندی گرد یده و وظا یف مشا به را به عهده دارند .بنا بر این طبعیت و محیط الفا ظ مترا دفی اند که معنا ی واحد دارند ، یعنی نا م د یگر طبعیت محیط است و محیط را میتوان طبعیت خو اند .

سطوح دو گا نه ء محیط چنا ن با همد یگر آ میختگی دارند که تاثیرات آن با همد یگر متقا بل بو ده ، یعنی سالم بودن سطع بیولوژیکی محیط متضمن سلامتی سطح فزیکی آن بوده وتخریب سطع فز یکی محیط ، سطع بیولو ژیکی را متا ثر گردا نیده ، توازن محـیط را بـرهم میـز نـد و حـا لـت ور شکـسته را بخوداختیارمینماید .محیط را زما نی سا لم گفته میتوا نیم که اجزای آن با همد یگر متوازن با شند .

فیلسوف ا یکا لوژی بر یتا نوی آقای تانسلی د ر سا ل (۱۹٤۱)برای اولین با ر محیط را بنا م ایکو سیستم خو اند . او میگو ید : که ایکوسیستم یک سیستم مشترک اجزای اور گا نیکی (عضوی یا

حیوی) وغیر ار گا نیکی (غیرعضوی یا فز یکی) بو ده که یک اتحاد طبعیی را تشکیل داده واجزای متشکله ء آن چنا ن با همد یگر مزج شده اند که گو یا انرژی و ما ده مانند یک جسم وا حد اجرای فعالیت مینماید .

در نتیجه گفته میتوا نیم که حا صل جمع محیط ها ی بیولوژیکی و فزیکی مسا وی به ایکوسیستم میبا شد . سطع مو جودات زنده ایکوسیستم د ر مقا یسه سطع فز یکی آن از نگا ه تنوع و تعد داجزاء نها یت وسیع بوده و باعث ایجاد بی نظمی ها و ورشکستگی های مدهش سیستم مادری آن (ا یکو سیستم)میشود . (نقش جنگلات ...) بخش موجودات زنده ایکو سیستم به گر وههای متعدد تقسیم میـــــــــــــــــــشوند:

(انسانها ، حیوانات آهلی ووحشی ، طیور ،نباتات ،نباتات وحیوانات آبی) ـ ثبات ایکو سیستم به موازنه گروپها ی سیستم فز یکی (هابیتات) آن ار تبا ط دارد وسا ختار آن به یک زنجیر حلقه دار مشابه است . حلقه های این زنجیر از گروپ های متشکله آن نمایندگی مینما ید .واضح است که قوت زنجیر د رنیرومندی ضعیف تر ین آن نهفته است . زیرا زنجیر حلقه دار از نا حیه ء ضعیف ترین حلقه متضرر گردید ه واز هم میپا شد . ثبا ت ایکوسیستم نیز درثبات سطوح نهفته بوده واز نا حیه ضعیف ترین سطع متشکله خود به ورشکستگی مواجه میگر د د.

ـ در ورشکستگی محیط ، سطع بیولو ژیکی رول عمده داشته و انسان بیشتر ازهمه طور آگاهانه ویا غیر آ گا هانه عا مل بر جسته ء این نابسامانی ها شنا خته شده است.

تخریب گرو پها ی نبا تا ت که عمده ترین سیستم جها ن حیه شمر ده میشود واز جمله جنگل ها و علفچر ها و مراتع که د ر صدر محیط بیولوژیکی قراردارند ،بطور بیر حمانه تو سط ا نسان صو رت میگیرد .چون اشجا ر جنگلی و دیگر فرش های نبا تی میکا نیزم طبعیی حفاظت محیط اند و قطع آن موازنه ایکو سیستم را متلاشی میگر داند و تخریب محیط را سبب میشود (نقش جنگلات ...) تخمینا سه فیصد مسا حت کشور را جنگلا ت دربر میگیرد .

شواهد تا ریخی میرسا ند که فرش نبا تی (نبا تات خورد و کلان) کشور ما سا بقه خیلی ها طولانی دارد .این نبا تا ت از (۲۰۰۰) سال به اینطرف مغا یر توازن (رویش وبرداشت) مورد استفا ده عنعنوی مردم قرار گر فته اند این عمل تد ریجا مو جبا ت فرسایش حادبستر های نباتی (خا ک) را فراهم سا خته ایکو سیستم های پیشر فته را به عقب زده و جای طراوت وسرسبزی را دشت های سوزان و ایکوسیستم های خشک و سو زنده ا شغا ل نموده است .

نقش جنگلا ت و دیگر فرش های نبا تی د رتعا د ل ایکوسیستم و حفا ظت محیط :

ـ جنگلات کا نون مر موز پدیده حیا ت بوده و عموم راز های ادامه ء حیا ت وابسته به تعادل وتوازن ایکو سیستم محیط ویا نظا م طبعیت

می با شد . انسا ن عا مل بر جسته د گر گو نی سیستم ها ی محیط و جنگلا ت سا حه تحت تهاجم آن است .

دانشمندان و متفکرین د رنتیجه مطا لعا ت و تحقیقا ت خویش مرموز بودن کا نون جنگلات را افشا سا خته و موجو دیت آنرا برای ادامه حیا ت و زند گی انسا نی عا مل مهم خو انده و چنین نتیجه گیری مینما یند که تخر یب جنگلات زمینه مضمحل شدن سیستم های بیو لو ژیکی و ایکا لو ژیکی را بخو بی مهیا میگر داند .

کشو ر های روبه انکشاف جها ن تحت تهد ید فقر ، گرسنگی و سوء تغذ ی قرار دارند و مجدانه تلاش دارند تا آینده شا ن را ازین ورطه هلا کت نجا ت د هند .

مسو لین و دا نشمندان این ز نگ خطر را جدی تلقی نمو ده و راز موفقیت جها ن را برای آسایش انسا ن ، د رحفا ظت و ا نکشاف منابع جنگلا تی جستجو میکنند .

تعین شعا ر (ا شجا ر برای حیا ت)منحیث یک مو ضو ع بر جسته وهدفمند د ر تجلیل یازدهمین سا لگرد روز جهانی غذ ا (١٦ اکتوبر ١٩٩١)با لای این حقیقت صحه میگذارد .ادوارد سوما(Edouard Saoma) مد یر عمو می (FAO) سا زما ن ملل به افتخار تجلیل این روز : مطلب فشر ده ای را پیر امون ا همیت اشجا ر د ر آغا ز نشریه تحت عنوان(ا شجا ر برای حیا ت) به دست نشر سپر ده و اظهار نظر نموده میگو ید : د ر سرا سر جها ن ملیو ن ها مر دم متکی به اشجا ر بو ده نیا زمند ی ها ی غذا و سر پناه شا ن را از این مدرک بر آور ده می سا زد . متاسفانه ا همیت ا جتما عی و اقتصادی

اشجار تاکنو ن د ر پلا نهای ا نکشا فی ، ا ستفا ده و تنظیم زمین و جلب همکاری ها ی بین ا لمللی نا دید ه گر فته شده .اشجار برای حیا ت که د ر تجلیل روز جها ن غذ ا د ر سا ل ۱۹۹۱ مر کز قرار گرفت یک چیز تصا د فی نبو ده . بلکه نما یانگر هد ف ازار جگذاری به کا نون جنگلات است ...

ــ نشر یه مذ کور همچنا ن می ا فز اید که د و فرا خوان (Challenges) داغ که امروز در مقابل بشر قرار دارند عبارتند از:

۱- پا سخ به ضرورت غذایی نفوس روز ا فزون جهان .

۲- مها ر کردن تخر یبا ت سرسام آور محیط .

هر د وی این مسا یل به همد یگر ارتبا ط نا گسستنی دارند . عقیده بر آن است که بشر نخو اهد تو انست بجز از محیط سا لم ا حتیاج غذا یی جها ن را بر آورده سازد .نفو س امر وزی جهان به (٦) ملیارد نفر میر سد . به احتما ل زیا د این رقم تا سا ل (۲۰۲۵)به ۹،۵ ملیا رد بالغ گرد د .ار قا م حا کی است که رشد نفو س سر سا م آور است و بیشتر د ر کشو ر ها ی روبه ا نکشا ف و عقب ما نده بوقوع خو اهد پیو ست .

چو ن ا فزا یش نفو س به ار تقا سطع تو لیدات مو اد غذا یی رابطه مستقیم دارد بنا برآن بر آوردن این ما مول مستلزم (٦٠) فیصد ارتقا محصولات زراعتی میبا شد .

چو ن حیا ت وا بسته به جنگلا ت اشجا ر تو جه جها نیا ن را معطوف گر دا نیده است . تدویر دهمین کنگره جها نی جنگلا ت که از ۱۷ الی ۲٦ سپتا مبر سا ل ۱۹۹۱ منقد ه پاریس FAO

(مو سسه غذا و زراعت جهان سازمان ملل Subordinator آن بوده ، انگیزه ء بزرگی بود که مو قف جنگلات ارج گزاری کرده و شعار(جنگل برای نسل آینده) محور کانگره را تشکیل داده بود .

رول محیط د ر جلو گیری از فقر:

برای تو ضیح بهتر این مطلب لا زم می افتد بر و ضع امروزی و تدابیر آینده جهان و کشور خویش مرور نمایم .

گر سنگی و سو تغذی نخستین علا یم فقر و عمده ترین بحران صحی امروزی عصر ما را تشکیل میدهد . د ر حالی که نفوس جهان به صورت سرسام آور بلند میرود و طبق پیشبینی در سال ۲۰۰۰ بالغ به ٦ ملیارد نفر خواهد شد و لی منابعی که غذا را تو لید مینماید رشد نکرده است . چنانچه با لای ساحه زمینی که ۳۰ سال قبل نصف نفوس امروزی تغذیه میگردید ، د ر سال ۲۰۰۰ باید دو چندان را تغذیه کرد . بنا بشریت مجبورا تدابیر لازم را د ر زمینه اتخاذ و عملی نماید .

کنفرانس جهانی سال ۱۹۷٤ د ر روم موضوع خطر کاهش ذخایر و منابع غذایی را مورد تحلیل قرار داده و تصمیم اتخاذ نمود تا گرسنگی و سو تغذی از سیاره ما محوه گرد د. سازمان مواد خوراکه و زراعت جهان از سال ۱۹۸۱ تا ۱۹۹۰ بیش از ۲۲۵ ملیون دالر امریکایی را برای ازدیاد تو لیدات زراعتی د ر کشور های رو به انکشاف مصرف نموده ولی نتایج آن چندان قناعت بخش نبوده است . د ر اواخر د هه ۱۹۸۰ پشبینی شده بود که نفوس خویشرا از

نگاه مواد غذایی تا مین نما یند ،پیش بینی مذ کور به حقیقت پیوست و اکنون بیش از ۵۰۰ ملیون نفوس کشور های آسیا ،افریقا و امریکا لاتین از گرسنگی رنج میبرند و اگر مشکل ازدیاد نفوس و ضرورت غذایی آنها حل نشود عواقب نا گواری د ر قبا ل خواهد داشت .

طو ریکه امار و ارقام ا رایه میدارد این مشکلات د ر ممالک رو به انکشا ف و کمتر ین انکشاف یا فته ، به صورت حا د تر و جود دارد . به اسا س ارقا م منتشره صرف ۲۸ فیصد مردم جها ن از غذای مصرفی روزانه ، کا لوری معین را به د ست میا ورند ، آنهم در کشورهای پیشرفته و صنعتی جها ن ، د ر حا لی که این ار قام درمتبا قی ممالک رو به انکشا ف و کمتر ین انکشا ف یا فته به حساب کالوری خیلی پا یینتر میبا شد . همچنا ن مصرف اوسط پروتین نشا ندهنده آنست که صرف ۱۷ فیصد جمعیت جها ن مقدار معین روزانه یعنی ۳۰ فیصد گرام و متبا قی ۵۸ فیصد کمتر از ۱۵ گرام پرو تین حیوانی را صرف مینما ید . این کمبو د کا لوری و مواد غذا یی باعث بروز سو تغذ ی و امراض گو نا گون و د رنتیجه مرگ میگردد ،چنا نچه د رحا ل حا ضر ۵۰۰ ملیو ن نفر د ر جهان به سو تغذ ی گرفتار واز جمله ۶۰ ملیون مرگ ومیر سا لا نه د ر حدود ۳۰ الی ۴۰ ملیو ن آن ازین امر ناشی میگردد.

گرچه ارقام بین المللی ارا یه میدارد که تو لید مواد غذایی جهان ۱۵۰ فیصد بیشتر از ضرورت است ولی نسبت عد م توازن تجارت بین المللی ،سیستم نا برابر توزیع با عث میگرد د که ممالک روبه

انکشا ف و کمتر ین انکشا ف یا فته با مشکل کمبو د مواد غذایی دوچار باشند.

در کشورما د رپهلوی عوا مل فو ق الذ کر مشکلات طبعیی و محیطی نیز و جود دارند که به شد ت کمبو د موا د غذایی وکسر تو لیدات زراعتی افزوده است ، مثلا تخریب و فرسایش د ومدار خاکهای زراعتی ،تخریب شبکه ها ی آبر سا نی ، اعما ر پرو ژه ها ی شهری بالا ی زمین های زراعتی وکا هش سا حا ت متذ کره ،تقسیم زمین به قطعا ت کو چک ،ماین گذاری زمینها ی مو لد وصا لح الزرع وعدم استفا ده و مو جو دیت سر تا سری از خد ما ت زراعتی ما نند تخم های اصلاح شده ، کو د کیمیاوی ادویه ضد امراض و حشرات وغیره .علا وتا تو سعه صحرا که نا شی از سرا زیر شدن و فرسایش خا ک عو ض کر دن چراگا ها به زمینها ی للمی کاری ،قطع ا شجا رجنگلات طبعیی بروزنمکیا ت خا ک از مشکلات عمده یی میبا شد که نه تنها د ر کشو ر ما و جود دا رند بلکه د ر منا طق خشک ونیمه خشک ، مرطوب ونیمه مرطو ب اسیا رو به ازیا د اند . به اسا س امار منتشره سالانه د رحد ود ٦ ملیون هکتا ر مبد ل به صحرا گر دیده و د رسا ل ۲۰۰۰ د رحد ود بیش ا ز ۱۰۰۰ ملیون هکتار زمین به صحرا تقرب خوا هد کر د. سا لا نه د ر حد ود ۱۷ ملیون هکتار جنگلات مخصوصا درمناطق حا ره تخر یب میگردد که تاثیر سوء آن باعث بلعیدن ٥الی ۷ملیو ن هکتا ر زمین صالح الزرع زرا عتی میشو د. (به نقل از نقش جنگلات...)

محیط و صحت

در سا ل ۱۹۷۷ مسولین صحی جها ن طی گردهمایی بالای شعار"صحت برای همه تا سال د و هزار " توافق نمو د ند .این موفقیت عظیم ،تعبیری است از عدالت صحی واز مهمترین ابعاد عدالت اجتماعی نما یند گی می کند . حد یث نبوی را اما م ابن ما جه روایت کرده است که برای انسا ن به جز از ایما ن چیزی د یگری بهتر از صحت دا ده نشد ه است. در سا ل ۱۹۸٤ د و تعر یفی را برای صحت قا بل شد ند .

تعر یف اول عبا رت از مجمو عه سه ا بعا د صحت یعنی بعد جسمی ،بعد نفسی و بعد اجتماعی میبا شد . تعریف دو م صحت بعد چارم یعنی بعد رو حی را نیز بالای آن می افزا ید . درنتیجه تعریف صحت عبا رت است :"تند رستی کا مل جسمی ،نفسی ،اجتما عی و روحی" با د رنظر داشت این تعر یف ، انسا ن صحتمند آنست که از بهتر ین حا لا ت و بلند ترین د رجه سعا دت جسمی ،نفسی، اجتماعی رو حی بر خوردار با شد . توازن این ابعا د چا رگا نه از میزان صحت health balance نما یند گی میکند و مشا بهت عام و تام با ایکوسیستم محیطی دارد که قبلا د رمو رد آن بحث نمو دیم .

هما نطور هر نو ع کمی و زیا دی د ر ابعا د فزیکی و بیالوژیکی محیط ،مو ازنه ا یکوسیستم را بر هم زده و منجر به سو ء عا قبت میشود . کمی و زیا دی د ر ابعا د صحت نیز منجر به اخلال بیلانس صحت میگر د د . این توازن د ینا میکی را علی ابن عبا س اعتدال تعبیر کرده است و هزا ر سا ل قبل گفته است که صحت اعتدال بدن

است . چیزها یکه مو ازنه صحت انسان را بر هم میز ند مجمو عه از عواملی است د رانسا ن و محیط که ابن سینا آنرا به نام اسباب تغیر دهند ه یا حفا ظت کنند ه حا لا ت بد نی انسا ن خوا نده است . این عوامل با لا ی استعداد صحی نیز تا ثیر مثبت و یا منفی داشته وبه گروپ ذیل تقسیم میگر د د:

۱- محیط که عنا صر مشتمل آن یا به همه افراد بشر تعلق میگیرد مانند آب،هوا غذا مواد فاضله ویا عنا صریکه به هر فرد طور جداگانه ارتبا ط دارند ما نندمسکن ،صنعت وکا ر.

۲- سلوک و عا دات به قول ابن سینا و علی ابن عباس عبارت از طریقه زند گی است د رخور د ن ،نو شیدن ،خواب ،بیداری ،مشکلات ،آرامی ،و غیره که به نا م حر کا ت و سکنا ت بدنی و نفسی نیز نا میده میشو ند .

عوامل تعا ونی حیا ت و محیط فزیکی :

محیط فزیکی عبا رت از روی زمین است که برای معیشت خلق گردیده و به نا مhabitat

یا د میشو د . انواع مواد عضوی و غیر عضوی که ممد امرار حیات اند قرار ذ یل با لای آن آماده گر دانیده شده است .

الف- آب Water :

از جمله موادی است که بد ون آن زندگی ناممکن است . سالانه به مقدار چها رصد هزار کیلومتر مکعب آب از طریق با رش به زمین سرازیر گر د یده منا بع و ذ خا یر مطمین و دایمی را به روی زمین

تشکیل میدهد . این منا بع مطمین ،ضرورت آبی همه ابعا د حیات را طور دومدار مرفوع میسا زد . این عنصر ممتاز طبعیت با عناصر دیگر نیز در یک تعادل قرار داشته و ایجاب استفاده متوازن و معقول را میکند . انسان متمد ن متا سفا نه د رمرا حل مختلف استعما ل اسباب ا لود گی آب و منا بع آن را فراهم سا خته فساد را روی زمین بار می آورد.این اسبا ب طو ر ذ یل اند:

۱- مواد فا ضله عضو ی:

فضلات حیوانی ونبا تی ، مواد فا ضله صنا یع بزرگ کاغذ سازی، خا کر وبه های منا زل جاده ها ی شهر ی و غیره در بین آب انداخته میشو د و آب را کثیف میگر داند .جراثیم ومایکرو بها ی مختلف این مواد ، اکسیجن آب را جذ ب نمو ده از حا لا ت استفاده خارج میگرد د و باعث ما یکر وبی شد ن واز بین بر دن حیوانات و نباتات میگردد .

۲- اجسا م زنده :

مهمترین آنها ما یکروبها بکتر یا یی ،وایروسی و قا رچی بوده که سبب بروز امراض گوناگون میشود . این مایکروبها از طریق کثافتهای قصابیها وغیره د ربین آب داخل شده امراض مختلف و التهابات امعوی ،معده و غیره اعضا را به و جو د میآورد .

۳- پارو ها:

پارو وغیره اشیا ییکه برای نشو نموی نبا تا ت استعما ل میشود آبرا آلوده میسا زد .مهمتر ین آنها نا یتر وجن و فا سفورس بو ده ، این

عنا صرآلود گیها ی زمین پا رودار را با خو د داشته از مواد نایتریت دار غنی میبا شند . این د و عنصر را به اصول بیالوژیکی نمیتوان از آب دور نمو د . مو جودیت این عناصر درآب باعث نموی بهتر نبا تا ت آبی میگر د د و لی آب نا گوار سا خته و بدبوی راد ر آن تو لید میکند.

٤- مر کبا ت عضوی تر کیبی :

مشتمل بر مواد تنظیف وسا یل منا زل حشره کشها ، موا دکیمیاوی صنا یع و غیره بو ده که در نها یت امر با آب مخلوط میشوند و باعث الودگی آب میگر د ند .

٥- موا د کیمیا وی غیر عضوی:

مهمترین این مواد عبا رت از سیما ب است که آب را آلوده ساخته واز آب به اجسا م حیه واحد الحجروی انتقا ل نموده و بعدا به ماهی وسپس به پرند گا ن و بلا خره به انسا ن انتقا ل مینما ید.

٦- مواد را یو اکتیف :

کره های اتو می د ر جریا ن فعا لیتها ی تولیدی مواد را یواکتیفی به مقا دیر زیا دی آب ضرورت داشته و همچنان از انفجا ر بمهای اتومی مقدار زیا دی مواد رایواکتیف تو لید و با لای زمین پخش میگردند . این مواد را یو اکتیفی آب را آلو ده سا خته پر از خطرهای مهلک و کشنده میبا شند .

۷- آب گرم

د ر صنا یع بزرگ تو لید برق ،تصفیه نفت و صنا یع پترو شیمی آب زیاد برای سرد سا ختن ما شینها ی فا بر یکه جا ت ضرورت است . این آبها د ر عملیا ت سر د سا زی حرا رت زیاد را بخود جذ ب نمو ده وبه د ریا و ابحا ر میریزد . حرارت زیادی این آبها ابرا بلند برده منتج به کم شد ن انحلال اکسیجن د ر آب گردیده و تجز یه آلو د گی را تو سط اکسیجن کمتر میسا زد . بالاخره غذای ماهی ها و دیگر حیو ا نا ت بحری کم میشو د . حرارت این آب حالات محیطی مو جو دات حیه آبی را تغیر داده و د ر نتیجه موجودات مذکور به نسبت تغیر خوردن محیط زیست از تولد و تکثر بازمی مانند .

۸- نفت و گا ز:

سالا نه به مقدار یک ونیم ملیون تن نفت با لا ثراهما ل و غفلت در مواقع انتقا ل د ر ابحا ر میریزد . با عث آلو دگی آب شده و در نتیجه با عث مرگ وتبا هی ما هی ها وانواع حیوانا ت بحری میشود . ا لود گی آب تاثیرات مستقیم را به صحت انسا ن وارد می آورد . نو شیدن آب غیر صحی ، آببا زی د رآن ،تر بیه ما هی و استفا ده از آن د ر زرا عت ،حیا ت ا نسا نها را به مخا طره انداخته است . شیوع امراض گو نا گو ن جلدی و غیره د ر منا طق ساحلی بنابر دلا یل میبا شد .

ب : هوا

ابو علی سینا ی بلخی هوا را هزار سا ل قبل به د قیقتر ین و جامعترین وجه تعریف نمو ده است که " هوا عبا رت از جسم پراگنده د رفضا میبا شد " هوا مشتمل بر اجزا و عنا صر ذیل است .

۱. هوای حقیقی : مر کب است از غازات دایمی آن (اکسیجن و نایتروجن)

۲- بخا رات آب: غا زات که غلظت آنها د ر هوا تغیر میخورد مانند بخا رات آب کا ربن دای اکسا ید .

۳- اجسا م ذروی جا مد و مایع : که د ر واقعت امر اجزای زمین بوده واز طریق دود و غبار به فضا بلند رفته وبه حا لت معلق قرار دارند .

٤ اجزای آتشی : شعا عها ی مختلف یا اجزای آتشی که از فضای خارجی می آیند ما نند شعا عا ت کیها نی و آفتا ب.

غا زات مهم هوا:

۱- کا ربن دای اکسا ید : از طریق تنفس حیوا نا ت ،نبا تات واحتراق اکثر اشیا به فضا بلند میرود . این غا ز از فضا توسط عملیه ترکیب نوری ذریعه نبا تا ت گر فته میشود . حجم و مقدار کا ربن دای اکساید هوا د رقرن اخیر بنا بر پیشر فتهای سا ینس و تکنا لو ژی ۲۵ فیصد بلند رفته است.

قطع و تخریب جنگلات و دیگر فرش نبا تی زمینه مصرف غاز کاربن دای ا کساید را د ر ترکیب نوری کمتر سا خته مقدار آن تدریجا روبه

افزایش است .۸۰ فیصد ضرورت روز مره انسان را هوا تشکیل میدهد . یک انسان عا دی در ٢٤ سا عت (یک شبا نه روز)٢٢ هزار مر تبه تنفس میکند و ١٦ کیلو گرام هوا را میگیر د . بنابر آن لازم است این هواپاک وقابل تنفس با شد د رغیر آن ،تنفس ١٦ کیلوگرام هوای کثیف میتوا ند اسبا ب ده ها نوع امراض میکروبی وصدری را فراهم سازد . این مشکل عمده و اسا سی را میتوان از طریق غرس نها ل به سا ده گی حل نمو د . تجا رب عملی نشان داده است که یک هکتا ر سا حه مشجر (تخمین ١٠٠٠ درخت) سالانه مقدار ٧/٣ تن غاز زهری کا ربن دای اکسا ید را از هوا جذ ب نموده و عو ض آن مقدار ٥/٢ تن غاز اکسیجن حیات بخش را به هوآزاد ساخته و هوا را از لو ث کا ربن دای اکسا ید پا ک و قا بل تنفس میگر داند .

٢-اوزون : عبا رت از آن شکل اکسیجن است که ما لیکول آن سه اتم اکسیجن (O_3) وجو د داشته با شد . اوزون در طبقات پا یا ن هوا ما ده تخر یش کننده بوده غشا ی مخا طی مخصو صا غشای مخاطی تنفسی را تخریش میکند . اما این غا ز د ر طبقا ت بلند هوا محافظه کننده بو ده زیرا اگر طول موج شعا عا ت ماورای بنفش که از آفتا ب می تا بند از ٣,١٠ نا نو متر کمتر باشد تخریب و توسط این غاز جذب میگردد. غاز اوزون درطبقات با لای هوا از اکسیجن عادی که مالیکول آن دو اتوم دارد (O_2) ساخته میشود .

غازات نایتروجن اکساید NO نایتروجن دای اکساید NO_2،کلور Cl و اکساید کلور Clo درتسریع عملیه تعویض اوزون به اکسیجن دو اتوم رول عمده دارد.

مرکبات نایتروجن دار از اثر احتراق غازات درماشینها طیاره و استعمال کودکمیاوی نایتروجن دار در زمینهای زراعتی به هوا انتشار و تجمع مینماید. اما مرکبات کلور از اثر استعمال روز افزون غازات کلور دار در هوا ازدیاد یافته است. این غازات عبارتند از ترای کلوروفلوروکاربن CFC۱۳ و دای کلورو دای فلورو کاربن CF_2Cl_2 و درماشینهای سرد کننده استعمال میشوند. این غازات کلوردار درطبقات پایین ثابت بوده اما در طبقات بلند هوا شعاع ماورای بنفش را جذب و کلور فعال را به سرعت آزاد میسازد و هوا را کثیف مینماید.

علاوه بر آن سوختن ذغال سنگ ،نفت و گاز به پیمانه وسیع در شهرها، کاربن دای اکساید را به هوا آزاد نموده هوا را کثیف و درجه حرارت را هم به صورت موضعی و هم طور عموم در تمام جهان بالا میبرد. این کار میزان حرارتی را نیز مختل میگرداند. مشکل کثافت هوا بعد از انقلاب صنعتی بروز کرده است. عواملی که در مجموع باعث کثافت هوا میشود قرار ذیل اند.

۱- مواد سوخت و سایط حمل و نقل خفیفه و ثقیله ٥٦ فیصد.
۲- طیاره ها، قطار های بزرگ آهن، کشتی های غول پیکر، دستگاه های تولید برق و تسخین ۲۲ فیصد.
۳- صنایع بزرگ ۱۵ فیصد

٤- سو ختن جنگلا ت و محصو لا ت زراعتی ٥ فیصد
٥- سو ختا ندن مواد فا ضله سخت ۲ فیصد
(به نقل از کتا بی نقش جنگلات د ر حفا ظت محیط)

آب:

آب شرط انصراف نا پذیری برای حیات می باشد و اکثر قریب به اتفاق تعاملات کیمیاوی در موجودیت آب صورت میگیرد . آب به علت پاره ای بخصوص نقش تنظیم کننده ای در طبیعت دارد . آب بعد از مصارف گوناگون (خانگی ، زراعتی ، صنعتی و...) تبدیل به پساب میشود و ضمن ترکیب با مواد دیگر به فاضلاب مبدل میشود .

فاضلابها :

۱- فاضلابهای صنعتی :

فاضلابهای صنعتی ، فاضلابهای هستند که از صنایع مختلف حاصل میشوند و نسبت به نوع صنایع ، ترکیبات کیمیاوی مختلفی دارند و وقتی وارد دریا ها میشوند ، باعث آلودگی آب و مرگ حیوانات بحری می گردند . مهمترین ترکیبات عبارت از آرستیک، سرب کاومیم و جیوه است . این مواد از طریق پساب کارخانجات تهیه کاغذ ، پلاستیک ، مواد دفع آفات نباتی و استخراج معادن وارد آب های جاری محیط زیست میشود .

به اثر آلودگی آب رود خانه (مینا ماتا) در جاپان مردم اطراف رود خانه به مرض اسرار آمیزی مبتلا شدند که ناشی از وجود جیوه

فراوان در بدن آنها بود و باعث تولد نوزادان ناقص الحلقه و فوت نعدادی از مردم شد که این در نتیجه آلودگی آب با پساب یک کارخانه پلاستیک سازی بود.

۲- فاضلابهای کشاورزی :

در این فاضلابها ، سموم کشاورزی مانند هید روکربن های هالوژنه،DDT، آلو دین و تر کیبات فسفر دار نظیر پا را تیون و جود دارد. مخصوصا " تر کیبا ت هالوژنه بسیا ر خطر نا ک هستند و هنگا می که توام با آب کشا ورزی د ر لایه های زمین نفوذ نماید و به بیرون از محیط کشا ورزی هدایت شو ند ، با عث ایجاد فاضلابهای کشا ورزی فو ق العا ده خطر ناک میشود .

۳- فاضلابهای شهری :

این فاضلابها از مصرف خانگی آب حاصل میشود . در این پسابها انواع موجودات ریز، میکروبها و ویروسها و چند نوع مواد کیمیاوی معین وجود دارد که عمده ترین آن امونیاک و مقداری اوره میباشد .

آلودگی آب در جهان :

حدود ٦٩ فیصد آب مصرفی جهان ، صرف کشاورزی و عموما" آبیاری می شود .

۲۳فیصد به مصرف صنایع میرسد و مصارف خانگی تنها حدود ۸فیصد را شامل میشود در کشور های توسعه یافته ، کشاورزی و صنایع ، بیشترین مصرف آب را داشته بالاترین نقش را در آلودگی آبها دارد .

آب ماده ای است که به وفور در طبیعت یافت میشود . آب در چرخه خود مرتبا" از حالتی به حالت دیگر تبدیل میشود ، اما از بین نمیرود . هر موجود زنده محتاج آب میباشد . انسانها از آب آشامیدنی استفاده میکنند ، یعنی آبی که کیفیت آن مناسب سوخت و ساز بدن باشد . یعنی آب قابل استفاده انسان باید ملوث به آلودگی ها نباشد . بارشد جمعیت و بویژه تراکم آن در شهر ها که با عث آلو دگی آب میشود - آب صحی آ شا مید نی د ر حا ل قلت وتمام شد ن است . درافغانستا ن د ر اکثر منا طقی که از آب چشمه ا ستفا ده بعمل می آمد اکنو ن این چشمه ها خشک شده و حوا ریون چشمه را به مشکل جد ی موا جه سا خته سا کنین محل را به کوچ وا سکا ن در مناطق دیگر مجبو ر نمو ده است.

وجود هر گونه حیات ، وابسته به وجود آب است . آب در بیشتر فرایند های متابولیسمی بدن نقش حیاتی دارد . هنگام گوارش غذا، مقادیر قابل توجهی آب مورد استفاده قرار میگیرد . تقریبا" ٧٠ فیصد وزن بدن را آب تشکیل میدهد . برای عملکرد درست :بدن روزانه به ١-٧ لیتر آب نیاز دارد . بدن انسان به آبی نیاز دارد که نمک یا ناخالصی های دیگر (مثل باکتری و یا دیگر عوامل بیماری زا ویامواد شیمیایی) نداشته باشد . اگر این اصل را بپذیریم باید به بسیار تاسف بگویم که اکثر آبهای آشامیدنی هموطنان ما آلو ده و غیر صحی است .

آلودگی آب :

دید کلی :

- آلودگی آب مشکل بزرگی است . به طوری که نتایج پـژوهش پیرامـون آن از صـدها بلکـه هـزاران مقالـه ، مجلـه و کتـاب تجاوز میکند .
- به نظر شـما چـه کـسانی مـشکل آلـودگی آب را بوجـودمی آورند ؟
- چه کسانی بهای تمیز کردن را خواهند پرداخت ؟

تاریخچه:

* در نوامبر سال ١٩٨٦ براثر ریزش موادی شامل جیوه و انواع مواد الی سمی مانند آفت کشها در رود خانه راین ، تمام آبزیان از شهر بال سویس تا ساحل هلند کشته شد نـد . در سـا لهـا ی ا خیـر بـا غـرق شدن تا نکر ها ی بزرگ نفتی ا قیا نو س پیما یا بـه گـل نـشتن آنها آ سیب ها ی به حیا ت در یا ی وار د آمد .

- * در سال ١٩٨٣ به اثر ١١٠٠٠ واقعه آلوده کننـده در حـدود ١٢٠ ملیون لیتر مواد آلـوده کننـده در آبهـای ایـالات متحـده تخلیه شده است .

تعریف آلودگی آب :

درسال ١٩٦٩ برای آلودگی آب تعریفی ارائه دادند:آلودگی آب عبارت از افزایش مقدار هر معرف اعم از شیمیایی ، فزیکی یا بیولوژیکی که موجب تغیر خواص و نقش اساسی آن در مصارف ویژه اش میشود .

عوامل آلوده کننده آب :

عوامل آلوده کننده آبهای زیر زمینی :

* کانهای موجود در معادن سطحی که در اثر تغیر و تبدیل به عامل آلوده کننده مبدل میشود . مثلا" آب جاری سطحی (از باران و ...) هنگام عبور از معادن ذغال سنگ ، دی سولفید آهن همراه با ذغال سنگ را در خود حل کرده و سپس در اثر واکنش ، هوا آنرا به اسیدسلفوریک تبدیل میکند .
اسید حاصل ضمن عبور از لایه های مختلف مخازن زیر زمینی موجب آلوده شدن آن میشود .
* جمع شدن فاضلابهای شهری بویژه اگر در یک حوزه آهکی و یا شنی وارد شوند از آنکه در معرض بکتریا ها قرارگیرند و تجزیه شوند ، مستقیما" و به راحتی به مخازن زیر زمینی نفوذ پیدا کرده و موجب آلوده شدن آنها میشود .
* ضایعات رادیو اکتیوی ، یکی از عوامل آلوده کننده مهم منابع آبی زیر زمینی است. که امروز یکی از را ههای رفع آنها که در حقیقت

مشکل بزرگی برای صاحبان تکنالوژی هسته ای نیز به شمار میرود، دفن آنها در زیر زمین است علاوه بر دفن ضایعات رادیو اکتیو در زیر زمین، همهء انفجار های هسته ای زیر زمینی نیز موجب آلوده شدن زیرزمینی میشود.

عوامل آلوده کننده آبهای سطحی:

*** آلوده کننده های صنعتی:**

بسیاری از ضا یعات صنعتی به آبزیان زیانهای جدی میرسانند . این ضایعات برای خنثی شدن مقدار زیاد ی از اکسیجن محلول در آب را به مصرف رسانیده و موجب کاهش اکسیجن مورد نیاز برای آبزیان میشود و آنها را تهدید به مرگ میکنند . و از طرف دیگر بسیاری از این ضایعات سمی بوده و مو جب مسمومیت آبزیان می شوند.

لایه اوزون چیست ؟

اوزون گاز آبی کمرنگی است که هر مالیکول آن از سه اتم اکسیژن تشکیل شده باشد بیشترین مقدار اوزون در اتموسفیر زمین در لایه ای بین ۱۵ تا ۵۰ کیلو متر بالای سطح زمین در منطقه ای به نام استراتوسفیر وجود دارد .

لایه اوزون اشعه خطر ناک ماورای بنفش را جذب و از رسیدن آن به سطح زمین جلوگیری می کند و به همین دلیل این لایه برای ادامه حیات بر روی زمین ضروری است .

در منطقه تروپوسفیر (سطوح پائین تراتمسفیر زمین) مقدار کمتری از گاز اوزون وجود دارد که بر عکس اوزون استراتوسفیر تاثیرات نامطلوب بر روی سلامتی موجودات زنده می گذارد .

علت تخریب

لایه اوزون چیست ؟

تحقیقات ثابت کرده است ترکیبات به نام کلورو فلورو کاربن ها و برخی ترکیبات دیگر که در سطح زمین بسیار پایدار هستند با رسیدن به سطوح بالا تر استراتوسفر شکسته شده و رادیکال های فعال هالوژن دار را بوجود می آورند .

این رادیکال های فعال با دخالت در چرخه طبیعی تشکیل و تخریب مالیکول های اوزون موجب بروز اختلال در چرخه مذکور ودر نتیجه کاهش ضخامت لایه اوزون می شود

مواد مخرب لایه اوزون :

موادمخرب لایه اوزون که در سال ۱۹۲۸ ایجاد شدند به علت پایه داری غیر قابل اشتغال بودن ، سمی نبودن و برخی خاصیت های مناسب دیگر به سرعت در صنایع مختلف گسترش یافته اند .

۱- CFC ها :

در صنایع سرما سازی (یخچال و فریزر های خانگی و صنعتی ، آبسرد کن) تهویه مطبوع و کولر خود روها و صنایع اسفنج سازی به عنوان عامل پف دهنده و اسپری ها استفاده می شود .

۲ –هالون ها (۱۲۱۱ ، ۱۳۰۱ ، ۲٤۰۲) :

مواد ضد حریق که در کپسول های دستی آتش نشانی و سیستم های ثابت در مکانهای حساس استفاده میشود .

تخریب لایه اوزون از کجا آغاز شد؟

اولین کاهش شدید ضخامت لایه اوزون در سال ۱۹۸۱در قطب جنوب (سپتامبر، نوامبر) بیش از ٦۰ فیصد کاهش ضخامت لایه اوزون استراتوسفیری به ثبت رسید که ساینس دانان این پدیده را تحت عنوان (حفر اوزون) نامگذاری ، بررسی میکنند.

حفر اوزون وسعتی برابر با مساحت ایالات متحده امریکا را در بر می گیرد .

کاهش ضخامت لایه اوزون در سال ۱۹۸۹ در قطب شمال نیز مشاهده شد . ولی به دلیل شرایط آب و هوایی متفاوت و درجه حرارت بالا تر نسبت به قطب جنوب میزان کاهش ضخامت این لایه کمتر می باشد . ماهواره های ایستگاه مجهز در سطح زمین و بالونهای تحقیقاتی به طور منظم میزان ضخامت لایه اوزون را اندازه گیری می کنند .

آغاز ترمیم لایه اوزون در صورت عدم دخالت عوامل باشناخته فیریکی و کیمیاوی وهمچنین رعایت مصوبات پروتوکول مونتریال تا ٥۰ سال آیندامکان پذیر خواهد بود .

اقدامات جهانی در زمینه حفاظت از لایه اوزون

کنوانسیون ویانا برای حفاظت از لایه اوزون :

کنوانسیون ویانا در سال ۱۹۸۵ برای حفاظت از لایه اوزون توسط سازمان ملل متحد و دیگر کشور ها ی جهان تدوین گردید . کشور های عضو کنوانسیون ویانا تعهد نمودند در زمینه های زیر همکاری و مشارکت نمایند :

۱- تحقیق و انجام اندازه گیری ضخامت لایه اوزون و میزان اشعه ماورای بنفش .

۲- تبادل اطلاعات در زمینه تولید و انتشار CFC ها.

۳- تدوین پروتوکول های مکمل بر کنوانسیون .

٤- در نظر گرفتن تمهیداتی جهت کاهش تولید و مصرف CFC ها .

پروتوکول مونتریال راجع به مواد کاهنده لایه اوزون :

پس از گزارش تکان دهنده گروه تحقیاتی در مورد حفره اوزون در قطب جنوب و احساس لزوم تدابیر شدید تر در ١٦ سپتامبر ۱۹۸۷ پروتوکول مونتریال توسط ٤٦ کشور جهان پذیرفته شد.

تحفظ محیط زیست از نگاه اسلام:

خداوند (ج) تمام کائینات را برای انسان آفریده است . و هر آنچه برروی زمین وجود دارد نیز جهت استفاده انسان خلق کرده است . در قرآن کریم میفرماید : هو الذی خلق کم ما فی الارض جمیعاً . و این ارشاد انسان را برای استفاده از مو جو دات روی زمین تشویق و ترغیب مینماید . هر چه از نعمت های خداوند استفاده خوب و احسن

شود ، خداوند خوشنود میگردد ولی خداوند (ج) از زیاده روی در هر کار منع فرمود ند و مر دم را به میا نه روی ارشا د می فرماید. چنانچه خلق خدا را از اسراف بر حذ ر میدارد . « بخورید و بنوشید ولی اسراف نکنید » و اسراف کنند گان را برادران شیطان خطاب میکند. و لا تطیعو ا امرالمسرفین . الذین یفسدون فی الارض و لایصلحون (سوره سعرا آیه ١٥٠-١٥١)

ترجمه : از اوامر و احکام اسراف کنند گان پیروی مکن زیرا ایشان در زمین فساد میکنند .

ازاین ارشادات مستفاد میشود که از مو جو دات روی زمین باید استفاده معقول و درست صورت گیرد .

انسان فر آورده های طبعیت را بدون در نظر داشت استعداد طبیعی محیط بصورت بیر حمانه مورد استفاده قرار داده است . مثلاً در قطع درختان به منظور استفاده ءسوختی ویا تعمیراتی از اعتدال کار گرفته شود . فقط به قدر ضرورت استفاده شود . اما به بسیار تاسف در تطبیق این حکم خداوند (ج) دقت صورت نمیگیرد و غا لبا اسراف و زیاده روی صورت گرفته است و این عمل نا سنجیده – به مرور زمان – باعث برهنه شدن کوهها و دامنه ها شده و فضای سبز را صدمهٔ جبران نا پذیر زده است . حرص و آز به جمع آوری سر مایه با عث قطع کردن بی رو یهٔ جنگلات شده و تقریباً نیمی از جنگلات جنوب – شرق کشور به یغما برده شده است .

و فضای سبز کشور ما صدمهٔ جبران نا پذیر دیده است .

استفاده مفرط نظم طبعیت را بر هم میزند و موجب اخلال در ایکوسیستم میگردد. ایجاد اخلال (فساد) در تعادل ایکوسیستم محیط را فاسد و برای زندگی ناممکن میسازد .

امر صریح قرآنی است که خود را بسوی تباهی و هلاکت نبرید .

« و لا تلقو بایدیکم الی التهلکته »

نه اندازید خود را به دست خود به هلاکت و تباهی .

سرازیر شدن سیلابهای مخرب و ویرانگر ، محیط و خاک را تخریب میکند ، عوامل به وجود آمدن سیلاب های سر کش و وحشت انگیز ، قطع درختان و از بین بر دن مراتع و علفزار های – توسط رمه ها و جمع آوری به منظور هیزم – کوهها و علفچر ها ی مرتفع است. این درختان ، بته ها و سبزه ها مانع بوجود آمدن سیلاب ها میشود . ولی انسان بدست خود به تخریب آن میپردازد و محیط را به دست خود نامساعد میسازد.

بی تو جهی به محیط زیست خطرات بسیار جدی را در قبال خود دارد ولی مردم با بی پروایی بدان وقعی نمیدهند .در حالیکه خداوند بزرگ برای جلو گیری از خطرات ا حتما لی که متو جه انسان است ، پیشگیری آن را تأکید نموده است .

ساختن کشتی توسط نوح (ع) به امر خداوند که چند بار در قرآنکریم از آن ذکر شده است .در واقع آمادگی برای مقابله با حادثه توفان است و به فحوای همین ارشاد میتوان استنباط نمود که برای جلوگیری از خرابی محیط زیست باید انسان و بویژه مسلمانان اقدامات پیشگیرانه جدی بعمل آرند.

زندگی خوب در اسلام نا روانیست و اسلام بر پاکی و نظافت تاکید دارد به مصد اق (نظافت جز ایمان است) اسلام آلود گی محیط و شخص ملوث را تائید نمیکند ، کسانی به نا دانی با موهای ژولیده و لباس مندرس گمان میکنند که گو یا خضوع و فروتنی اختیار نموده و به مادیات دنیوی پشت پا زده اند . در حالیکه اسلام با این گونه طرز تلقی ها هیچگونه شباهتی ندارد بلکه عکس آنرا ارشاد نموده است . حضرت محمد ص که پاکترین انسان روی زمین است ، بهترین خوشبوی ها را استعمال میکرد ، موهای مبارک را چرب میکرد و می آراست ، بهترین لباسی را که بد ست می آورد میپوشید . خداوند (ج) در قرانکریم می فرماید : قل من حرم زینت الله التی اخرج لعباد یعنی بگو ای محمد (ص) کی حرام نموده است زینت و زیبائی که خداوند برای انسانها آفریده است خداوند پاکی و زیبائی را مقبول دانسته و به پاکی و طهارت تاکید فرموده است .

حدیثی ار آنحضرت (ص) است که به اصحاب کرام میگفت : که اگر شخصی روز پنج بار در جویبار خود را شست و شوکند آیا چرک در بدن وی باقی خواهد ماند ؟ اصحاب در جواب گفتند نه خیر: انحضرت گفتند که اگر شخصی پنج وقت نما ز خود را با طهارت بخواند در وی نیز گناهی باقی نخواهد ماند . گر چه در این حدیث هدف تاکید بر پنج وقت نما ز است که انسان را از ارتکاب گناه مصون میدارد ولی تلویحاً به پاکی و نظافت نیز تاکید دارد .

نقش علما در جلوگیری از خرابی محیط زیست:

خداوند (ج) در قرانکریم فرموده است : (قل هذه سبیلی ادعوالی الله علی بصیرت انا و من تبعنی) یعنی ای پیغمبر (ص) بگو که این راه من است تا به راه دین و خدا با بصیرت و حکمت دعوت کنم هم من و هم کسی که پیرو من است . نظر به فحوای این آیت امر دعوت به راه خیر تنها منحصر به علما نیست بلکه همه مسلمانان در این امر مسوولیت دارند . هرکسی که از نعمت علم بیشتر برخوردا راست مسوولیت بیشتری دارد . در جامعه ما علما اکثراُ به ملا امامان مساجد اطلاق میشود . مردم به آنها احترام دارند و آنها را مسوول هدایت در راه اسلام میدانند ، در حالیکه هر فرد مسلمان مسوول به این امر است .

خداوند در قرانکریم می فرماید (تسالوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون) یعنی در صورتیکه شما نمی دانید از اهل تخصص بپرسید : همچنان حضرت محمد (ص) میفرماید : (الحکمه ضاله المومن این ما وجد ها فهواحق بها) حکمت و دانش گمشده مسلمان است هر جائیکه آنرا پیدا کرد باید آنرا بیشتر فرا خواند آگاهی از محیط زیست و خطرات ناشی از خرابی محیط ز یست لا زمه هر فرد مسلمان است . زیرا که با آگاهی از مسایل محیط زیست میتواند برای پیشگیری و رفع مضرات احتمالی آن آمادگی لازم گرفت .

برای رهبران جوانان مجمع زنان افغان (AWN)

پیریزی یا دریافت پروگرام فعال سازی جوانان :

سلام ! هنگامیکه در ماه جولای من از کابل به جرمنی بر گشت نمودم یکی از خاطره های عمده من ملاقات با شما در AWN بود من

هنوز چشمهای روشن شما را و میل که داشتید تا چیزی بیاموزید و آینده بهتری برای افغانستان بسازید بیاد دارم.

بعد از ختم این ملاقات من مطمئن شد م که یک امید برای افغا نستان وجود دارد.

من احساس میکنم که شما دختران د ست آورد بزرگی خواهید داشت.

فعلا من خوشنود هستم وقتیکه آگاهی حاصل نمودم که شما پروگرام فعالین جوان محیط زیست را گرفتید یا از جمله فعا لین محیط زیست شد ید.

من علاقمند هستم که شما برای حقوق تان به پا ایستا دید و از محیط حمایت میکنید تقاضای من این است تا مشوق شما درین شبکه باشم من نهایت احسا س افتخار می کنم که بتوانم شما را در این راه کمک کنم.

قسمیکه من در ماه جولای حضور شما ذکر نمودم من جوان ۱۵ ساله بود م که در پروگرام محیط زیست سهیم شد م و نظریه خود را گسترش دادم تا چطور محیط را برای جوانان و نسل های آینده حفاظت کنم.

این شعا ر من بود که اگر چیز ی با عث اذ یت شما میشود شکوه نکنید با فعا لیت خود د رآن تغیری وارد کنید با آمو ختن تجارب من د رحقیقت هر کس میتواند تغیراتی را د رجها ن و اطراف خود وارد نماید و د رزند گی عامه در اثر سعی سهیم شود. مثا ل در

لیسه ما برای خریداری اجناس در بانک مکتب پول جمع آوری نمودیم همچو فعالیت ها تاثیر اساسی دارد.
همچو فعالیت ها بر اقتصاد محلی و حمایت از محیط زیست بسیار خوبست. شاید برای شما تغیری کوچک بنظر آید اما اگر هر شخص همچو کار را انجام بدهد کثافت با قیمانده از بین میرود و مشکلات تحریک کننده همچنان.
البته من منحیث عضو پارلمان تاثیرات و نفوذ خاص را بالای موضوعات مرکب همچو تقاعد یا باز نشستگی و بودیجه وارد نمودم.
و همه روزه نماینده جوانان و بانوان تغیرات را بمیان میاورم.
و من صادقانه آرزو دارم که شبکه شما هم کامگار شوید.
به امیدواری که شما آینده نماینده پارلمان افغانستان خواهید بود.

جواب نامه خانم انا:

با عرض سلام: از دریافت نامه شما اعضای فعالین جوان احساس خرسندی نمودیم.
از اینکه شما میخواهید دراین راستا ما را همکاری نماید خوشنود گردیدیم ما میخواهیم تا از تجارب تان استفاده اعظمی نمایم ما همه اعضای فعالین جوان آرزو داریم تا در محیط خود تغیراتی قابل ملاحظه را بمیان بیاوریم واقتصاد کشور خود را توسط فعالیت های مثمر خود تقویه نموده و در آینده بتوانیم بحیث عضو فعال جامعه برای تحفظ محیط زیست سعی و تلاش نمائیم

چو ن آینده کشور بدست جوا نا ن امروز آنست .ما خو ا هان همکاری های شما هستیم و به همکاری خود با شما ادامه خو اهیم داد .

گروپ جوا نا ن مجمع زنا ن افغا ن
گزا رش نها لشا نی در با دام با غ کا بل :

هدف:
سر سبزی کشور و سهم گیری فعا لا نه جوا نا ن د ر پروسه ها ی اجتما عی :
گزارش: ا مروز یکشنبه تا ریخ ۲۷ حوت سا ل ۱۳۸۵ خورشیدی که برابر است به ۱۸ ما رچ سا ل ۲۰۰۷ میلادی تمام لیدر و معا ونین گرو پها ی جو انا ن د ر با دام با غ کا بل جهت غرس نمو دن نها ل اشتراک ورز یدند .
این پرو سه به کمک ار گا ن حفظ محیط زیست براه انداخته شد البته این اولین ابتکا ر یست که طبقه اناث د رطول تاریخ ا فغا نستا ن در چنین روز دو شا د وش برادران خود د رشادابی کشور سهم گرفتند که هر یک این جوا نا ن به تعدا د ده نها ل را غرس نمو د ند . سهم گیری اینها برای آینده کشور ا مید وار کننده بوده ، و با عث تشو یق قشر ا نا ث میشو د.

HEINRICH BÖLL FOUNDATION
HBF: تمویل کننده

AWN:تطبیق کننده
Mob: 0700286598
Mob: 0799689079

